

సుప్రీం కోర్టు నివేదికలు

బి.కె. వడయార్

వర్రెస్

1960

సెప్టెంబర్ 27

మెస్సర్స్ దౌలత్ రామ్ రామేశ్వర్ లాల్

(ఎస్.కె. దాస్, ఎం. హిదయతుల్లా, కె.సి. దాస్ గుప్తా, జె.సి. షా

మరియు ఎన్. రాజగోపాల్ అయ్యంగార్, న్యాయమూర్తులు)

అమ్మకపు పన్ను -- ఎగుమతి -- యొక్క అర్థం - ఎఫ్.ఓ.బీ. ఒప్పందాలలోని ఎగుమతి చేసిన వస్తువులలో ఆస్తి -- షిప్ మెంట్ పై పాస్ అయినట్లయితే లేదా దానికి ముందు -- ఎగుమతి లైసెన్స్ -- కొనుగోలుదారు లేదా విక్రేత ద్వారా పొందవచ్చు -- "వ్యక్తి" , అర్థం -- బాంబే సేల్స్ పన్ను చట్టం, 1953 (బొంబాయి 3/1953) విభాగం 10(బి) -- దిగుమతి మరియు ఎగుమతి (నియంత్రణ) చట్టం , 1947 (18/1947) విభాగం 5(2) -- భారత రాజ్యాంగం , ఆర్టికల్ 286(1)(బి).

ప్రతివాద సంస్థ ఎఫ్.ఓ.బి ఒప్పందాలపై అమ్మకాలు జరిగినందున , వారు చేసిన పత్తి మరియు ఆముదం అమ్మకాలకు సంబంధించి రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 286(1)(బి) ప్రకారం సేల్స్ టాక్స్ నుండి మినహాయింపును క్లెయిమ్ చేసింది , రాజ్యాంగంలోని పత్తి మరియు ఆముదం అమ్మకాలకు సంబంధించి , దీని ప్రకారం వారు కస్టమ్ అడ్డంకిని దాటే వరకు వారు వస్తువుల యజమానులుగా కొనసాగారు మరియు బాంబే సేల్స్ టాక్స్ యాక్ట్ ఎగుమతి స్ట్రీమ్ లోకి ప్రవేశించింది. బాంబే అమ్మకపు పన్ను చట్టం 10(బి) కింద మదింపు చేయబడిన కొనుగోలు పన్నుపై కూడా వారు పోటీ పడ్డారు. సేల్స్ ట్యాక్స్ కు సంబంధించి ప్రతివాదుల వాదనను ఉన్నత న్యాయస్థానం సమర్థించింది, అయితే వారు కొనుగోలు పన్ను చెల్లించాల్సిన బాధ్యత రెండు పక్షాల విజ్ఞప్తి మేరకు ఉందని పేర్కొంది.

జరిగినది, ఆ వస్తువులు ఓడలో తెచ్చి లోడ్ చేసేంత వరకు అమ్మకందారుని ఆస్తిగా మిగిలిపోయిందని, అందువల్ల రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 286 (బి) ప్రకారం అమ్మకాలు పన్ను నుండి మినహాయించబడ్డాయి.

"ఒక వ్యక్తి" అనే పదం బాంబే అమ్మకపు పన్ను చట్టం యొక్క 10 (బి) సరిగ్గా "నమోదిత డీలర్" గా అన్వయించ బడింది మరియు కొనుగోలు చేసే డీలర్లు పన్ను కొనుగోలు చేయడానికి సరిగ్గా అంచనా వేయబడ్డారు.

F. O. B. ఒప్పందంలోని సాధారణ నియమం ఏమిటంటే , ఆస్తిని దాటించేయడానికి ఉద్దేశించబడింది మరియు వస్తువుల రవాణాపై దాటించేయడం.

F. O. B. ఒప్పందంలోని ఊహ ఏమిటంటే, అవసరమైన ఎగుమతి లైసెన్స్‌ని పొందడం కొనుగోలుదారు యొక్క విధి, అయితే నిర్దిష్ట సందర్భంలో ఆ విధివిక్రేత మీద పడవచ్చు.

హెచ్.బి.బ్రాండ్ మరియు కో. వర్సెస్ హెచ్.ఎన్. మోరిస్ మరియు కో. లిమిటెడ్., [1917] 2 కె.బి. 784 మరియు ఎం, డబ్ల్యు హార్డ్ మరియు కో. వర్సెస్ ఎవి పౌండ్ మరియు కో., లిమిటెడ్., (1953) 1. క్యు.బి. 499, పరిగణించబడింది.

దిగుమతి మరియు ఎగుమతి నియంత్రణ చట్టం ప్రకారం "ఎగుమతి" అనేది " భారతదేశం నుండి భూమి , సముద్రం లేదా గాలి ద్వారా బయటకు తీయడం" అని నిర్వచించబడింది , ఎగుమతి నియంత్రణ ఉత్తర్వు ప్రకారం , సరుకులను మోసుకెళ్ళే నౌక ఓడరేవు నుండి బయలుదేరే వరకు ప్రారంభించబడదు. లేదా కొన్ని సందర్భాల్లో ప్రాదేశిక జలాలను ఆమోదించింది.

ది స్టేట్ ఆఫ్ బాంబే వర్సెస్ యునైటెడ్ మోటార్స్ (ఇండియా) లిమిటెడ్ ., (1953) 4 విభాగం టి.సి 133, వర్తించదు.

సివిల్ అప్పీల్ అధికార పరిధి: సివిల్ అప్పీల్స్ నం.45 మరియు 46/1959.

అప్పీల్ నంబర్ 16/1957లో మాజీ బొంబాయి ఉన్నత న్యాయస్థానం యొక్క మార్చి 25, 1957 నాటి తీర్పు మరియు ఆర్డర్ నుండి ప్రత్యేక అనుమతి ద్వారా అప్పీల్ చేయబడింది.

సి.కె. డాఫ్టర్, సొలిసిటర్-జనరల్ ఆఫ్ ఇండియా , హెచ్.జె. ఉమిగర్ మరియు డి. గుప్తా, అపెల్లెట్ కోసం (సి.ఎ.నం. 45/59) మరియు ప్రతివాది (సి. అప్పీల్ నం. 46 /59).

హెచ్.ఎన్. సన్యాల్, భారతదేశం యొక్క అదనపు సొలిసిటర్-జనరల్ , ఎస్.ఎన్. ఆండ్లీ మరియు జె.బి. దాదాచాంజీ, ప్రతివాదులు (సి.ఎ.నం. 45/59లో) మరియు అప్పీలుదారులు (సి.ఎ.నం. 46/59లో).

1960. సెప్టెంబర్ 27. న్యాయస్థానం తీర్పు వెలువరిచినవారు.

డి.ఎ. గుప్తా , న్యాయమూర్తి. -మెస్సర్స్ దౌలతం రామేశ్వర్ లాల్ , భారతీయ భాగస్వామ్య చట్టం కింద రిజిస్టర్ చేయబడిన సంస్థ (ఈ తీర్పులో "విక్రేత"గా పేర్కొనబడింది) బాంబే అమ్మకపు పన్ను చట్టం విభాగం కింద నమోదిత డీలర్ ల ద్వారా అందించబడింది. ఏప్రిల్ 1, 1954 నుండి

మార్చి 31, 1955 వరకు వారి టర్నోవర్ రిటర్న్స్లో , వారు మొత్తం విలువ రూ. 68,493-2-6 మరియు ఆముదం అమ్మకాలు మొత్తం విలువ రూ. 6,47,509-1-6 కారణంగా ఈ విక్రయాలు చమురు FOB ఒప్పందాలు, దీని కింద వస్తువులు కస్టమ్స్ అడ్డంకిని దాటి ఎగుమతి స్ట్రీమ్లోకి ప్రవేశించే వరకు వారు వస్తువుల యజమానులుగా కొనసాగారు , కాబట్టి ఆర్టికల్ 286 (1) (బి) యొక్క నిబంధనల దృష్ట్యా పన్ను విధించబడదు.

ఈ అమ్మకాలపై సేల్స్ ట్యాక్స్ ఆఫీసర్ మినహాయింపు కోసం ఈ క్లెయిమ్ను తిరస్కరించారు మరియు ఈ అమ్మకాలతో సహా పన్ను విధించదగిన టర్నోవర్పై వాటిని అమ్మకపు పన్నుగా అంచనా వేశారు. బాంబే అమ్మకపు పన్ను చట్టం యొక్క 10(బి) కింద కొనుగోలు చేసే పన్నును కూడా ఆయన అంచనా వేశారు. ఆముదం కొనుగోలుపై వారు పైన పేర్కొన్న విధంగా రూ. 6,47,509-1-6, సెప్టెంబర్ 30, 1956న మొత్తం అమ్మకపు పన్ను మరియు మదింపు చేయబడిన కొనుగోలు పన్ను కోసం డిమాండ్ నోటీసు అమ్మకందారులకు అందించబడింది. ఆ తర్వాత అమ్మకందారులు రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 కింద బొంబాయి ఉన్నత న్యాయస్థానంను ఆశ్రయించారు. అసెస్మెంట్ క్రమాన్ని మరియు డిమాండ్ నోటీసును రద్దు చేయడానికి తగిన రిట్ల జారీకి మరియు ఆర్డర్ లేదా నోటీసుకు అనుగుణంగా సేల్స్ ట్యాక్స్ ఆఫీసర్ ఎలాంటి చర్యలు తీసుకోకుండా నిషేధించడానికి ఈ దరఖాస్తును విచారించిన న్యాయమూర్తి , కస్టమ్స్ సరిహద్దును దాటే వరకు వస్తువులు తమ ఆస్తిగా మిగిలిపోతాయని , అందువల్ల అమ్మకందారులు రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 286 (1) (బి) యొక్క ప్రయోజనానికి అర్హులు కాదని విక్రేతల వాదనను తిరస్కరించారు. కొనుగోలు పన్నుకు సంబంధించిన అసెస్మెంట్కు సంబంధించి కూడా అతను ప్రశ్నలోని అసెస్మెంట్ చట్టవిరుద్ధమని విక్రేతల వాదనను తిరస్కరించాడు. ఈ దృక్పథంలో వివేకవంతులైన న్యాయమూర్తి ఆర్టికల్ 226 కింద దరఖాస్తును తోసిపుచ్చారు.

ఈ నిర్ణయానికి వ్యతిరేకంగా విక్రేతలు అప్పీల్ చేశారు. అప్పీల్ను విచారించిన న్యాయమూర్తులు, ట్రయల్ న్యాయమూర్తితో విభేదిస్తూ , ఓడలో వస్తువులను తీసుకువచ్చే వరకు వస్తువులు అమ్మకందారుల ఆస్తిగా మిగిలిపోతాయని , అందువల్ల రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 286(1)(బి) కింద అమ్మకాలను పన్ను నుండి మినహాయించారు . బాంబే అమ్మకపు పన్ను చట్టం 10(బి) కింద కొనుగోలు పన్ను చెల్లించడానికి విక్రేతలు బాధ్యత వహిస్తారని వారు ట్రయల్ న్యాయమూర్తితో అంగీకరించారు. దీని ప్రకారం పత్తి విక్రయానికి రూ ,68,493-2-6 మరియు ఆముదం అమ్మకం మొత్తం విలువ రూ. 6,47,509-1-6. కు సంబంధించి సేల్స్ ట్యాక్స్ చెల్లించాలన్న డిమాండ్ను అమలు చేయవద్దని సేల్స్ ట్యాక్స్ అధికారిని ఆదేశించారు.

సేల్స్ టాక్స్ ఆఫీసర్ , ఈ న్యాయస్థానం మంజూరు చేసిన ప్రత్యేక అనుమతి బలంతో , విక్రయాలకు సంబంధించి సేల్స్ టాక్స్ ను గుర్తించవద్దని ఆదేశించిన అప్పీలేట్ న్యాయస్థానం ఆదేశానికి వ్యతిరేకంగా సివిల్ అప్పీల్ నంబర్. 45/1959 గా నమోదు చేయబడిన అప్పీల్ కు ప్రాధాన్యత ఇచ్చారు. పత్తి మరియు ఆముదం నూనె సం. 46/1959 సివిల్ అప్పీల్ వ్యాగం 10(బి) కింద కొనుగోలు పన్ను యొక్క అంచనాను సమర్థించినంత వరకు అప్పీలేట్ న్యాయస్థానం తీర్పుకు వ్యతిరేకంగా విక్రేతలచే ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడింది.

సేల్స్ టాక్స్ ఆఫీసర్ అప్పీల్ లో మా నిర్ణయానికి సంబంధించిన ఏకైక ప్రశ్న ఏమిటంటే , షిప్ మెంట్ లో లేదా షిప్ మెంట్ కు ముందు ఏదో ఒక సమయంలో బదిలీ చేయబడిన వస్తువులలో ఆస్తి ఉందా అనేది , చట్టం ఇప్పుడు బాగా స్థిరపడింది. ఒక విదేశీ దేశానికి ఎగుమతి చేసే ఉద్దేశ్యంతో కొనుగోలుదారు కస్టమ్స్ సరిహద్దును దాటిన తర్వాత భారతదేశం యొక్క భూభాగం నుండి "ఎగుమతి సమయంలో" అమ్మకం జరిగింది. కనుక ప్రస్తుత అమ్మకాలలో వస్తువులలోని ఆస్తిని బదిలీ చేస్తే షిప్ మెంట్ లో కొనుగోలుదారులు , అంటే, వారు కస్టమ్స్ సరిహద్దును దాటిన తర్వాత , "ఎగుమతి సమయంలో" అమ్మకాలు జరిగినట్లు నిర్ధారించాలి మరియు ఆర్డికల్ 286(1)(బి) కింద మినహాయింపు అమలులోకి వస్తుంది. విక్రేతలు కేసు ఏమిటంటే, ఇవి ఎఫ్ ఓబీ ఇప్పందాలపై జరిగిన విక్రయాలు సేల్స్ టాక్స్ ఆఫీసర్ తరపున హాజరవుతున్న సొలిసిటర్ జనరల్ , ఇవి నిజంగా ఎఫ్ ఓబీ కాంట్రాక్ట్ విక్రయాలు కావని మమ్మల్ని ఒప్పించేందుకు ప్రయత్నించినప్పటికీ , పారాస్ 11 మరియు 13లో వివాదాస్పదంగా ఉన్నట్లు తెలుస్తోంది. ఈ అమ్మకాలు ఎఫ్ ఓబీ ప్రాతిపదికన జరిగాయని రిట్ దరఖాస్తును సేల్స్ టాక్స్ ఆఫీసర్ ప్రమాణం చేసిన కౌంటర్ అఫిడవిట్ లో తిరస్కరించలేదు. అది కుడా అసెస్ మెంట్ ఆర్డర్ లోనే సేల్ టాక్స్ ఆఫీసర్ ఈ అమ్మకాలను FOB ప్రాతిపదికన అమ్మకాలుగా పేర్కొన్నారని గమనించాలి. ఉత్పత్తి చేయబడిన నమూనా ఒప్పందం కూడా " FOB బట్వాడా" అనే పదాలను ఉపయోగించింది. కాబట్టి ఇవి FOB ఒప్పందాలు కింద జరిగిన అమ్మకాలు అనడంలో సందేహం లేదు. FOB ఒప్పందంలోని సాధారణ నియమం ఏమిటంటే , ఆస్తిని పాస్ చేయడానికి ఉద్దేశించబడింది మరియు వస్తువుల రవాణాపై పాస్ చేస్తుంది. కొన్ని పరిస్థితులలో, ఉదా, విక్రేత తన స్వంత ఆర్డర్ కు లోడింగ్ లో ఉన్న రసీదును తీసుకుంటే మరియు దానితో పాటు వస్తువులలోని ఆస్తిని మూడవ వ్యక్తికి ఇస్తే , అది నిల్వ చేయబడినది , సరుకు రవాణాలో కూడా కొనుగోలుదారుకు పంపబడదు. షిప్ మెంట్ తర్వాత కూడా వస్తువులలో ఆస్తిని తరలించడం వాయిదా వేయబడినా అనే ప్రశ్నతో మేము ఇక్కడ ఆందోళన చెందడం లేదు. ప్రత్యేక ఒప్పందం లేనప్పుడు వస్తువులలోని ఆస్తి FOB ఒప్పందాలు విషయంలో వస్తువులను వాస్తవానికి బోర్డులో ఉంచే వరకు పాస్ చేయదు అనే ప్రతిపాదన యొక్క సరియైనత మన ముందు వివాదాస్పదంగా లేదు.

అయితే వివేకవంతులైన సొలిసిటర్ జనరల్ సరిగ్గా నొక్కిచెప్పినట్లుగా , వస్తువులలోని డ్రాఫర్ట్ ఎప్పుడు పాస్ అవుతుందనే దానిపై భిన్నమైన ఒప్పందానికి రావడానికి పార్టీలకు ఎల్లప్పుడూ వీలు ఉంటుంది. అటువంటి భిన్నమైన ఒప్పందం ఉందా అనే ప్రశ్న చుట్టుపక్కల అన్ని పరిస్థితులను పరిగణనలోకి తీసుకొని నిర్ణయించు కోవాలి. పిప్ మెంట్ కు ముందే ఆస్తి కొనుగోలుదారుకు చేరుతుందని ఈ అమ్మకాలలో విక్రేతలు మరియు వారి కొనుగోలుదారులు అంగీకరించారని మమ్మల్ని ఒప్పించడానికి అతను మూడు పరిస్థితులపై ఆధారపడతాడు. అతను ఆధారపడే మొదటి పరిస్థితి ఏమిటంటే , కొనుగోలుదారు పేరు మీద సరుకు ఎక్కింపు రసీదు తీసుకోబడింది. ఈ వాస్తవంతో పాటు , సరుకు ఎక్కింపు రసీదును విక్రేతలు ఉంచుకున్నారనే వాస్తవాన్ని మనం పరిగణించాలి, సరుకు ఎక్కింపు రసీదును సమర్పించిన తర్వాత చెల్లింపు చేయబడుతుంది. "పత్రాల ప్రదర్శనకు వ్యతిరేకంగా బొంబాయిలో చెల్లింపు" అనే ఒప్పందంలోని పదం దీని అర్థం అని వివాదం లేదు. సరుకుల రసీదులను విక్రేతలు స్వీకరించారు మరియు ఇన్ వాయిస్ లతో పాటు ఈ రసీదుల ప్రదర్శనపై కొనుగోలుదారు ధర చెల్లించారు. సరుకులు కొనుగోలుదారు ద్వారా రవాణా చేయబడినట్లుగా తయారు చేయబడి నప్పటికీ , వాస్తవానికి అమ్మకందారులచే పొందబడిన మరియు ఉంచబడినప్పుడు, ఆ వాస్తవం సాధారణంగా వస్తువులలోని ఆస్తి చెల్లింపు తర్వాత వరకు పాస్ చేయబడదని పార్టీల ఉద్దేశాన్ని సూచిస్తుంది.

మా దృష్టిని ఆకర్షించిన రెండవ పరిస్థితి ఏమిటంటే , ఎగుమతి కొనుగోలుదారు యొక్క ఎగుమతి లైసెన్సు కింద ఉండేలా ఒప్పందం కింద ఉంది. ఇది, మా అభిప్రాయం ప్రకారం , ఏమీ చూపదు. FOB ఒప్పందంలోని సాధారణ నియమం ఏమిటంటే , అవసరమైన ఎగుమతి లైసెన్స్ ను పొందడం కొనుగోలుదారు యొక్క విధి. అది బ్రాండ్ కేసు ([1917] 2 KB 784)లో నిర్దేశించబడింది మరియు హోర్ట్ వర్సెస్ పౌండ్ ([1955] 1 QB 499)లో తరువాతి కేసులో ఇంగ్లాండ్ లోని కోర్ట్ ఆఫ్ అప్పీల్ బ్రాండ్ కేసు (([1917] 2 KB 784)లోని తీర్పు ప్రతి FOB ఒప్పందాన్ని కవర్ చేయదని పేర్కొంది మరియు వారి ముందు ఉన్న నిర్దిష్ట కేసు యొక్క ప్రత్యేక వాస్తవాలు విక్రేతలు లైసెన్స్ పొందడం మరియు ఈ అభిప్రాయాన్ని హౌస్ ఆఫ్ లార్డ్స్ (1956 ఎ.సి 588) ఆమోదించింది, FOB ఒప్పందాలలోని ఊహ అది అని చెప్పడం మా అభిప్రాయం సరైనది ఎగుమతి లైసెన్స్ పొందడం కొనుగోలుదారుల విధి , అయితే నిర్దిష్ట సందర్భంలో ఈ సుంకం విక్రేతలపై పడవచ్చు.

సేల్స్ టాక్స్ ఆఫీసర్ తరపున ఆధారపడే మూడవ పరిస్థితి ఏమిటంటే , దిగుమతి మరియు ఎగుమతి నియంత్రణ చట్టం , 1947 ద్వారా అందించబడిన అధికారాల వినియోగంలో ఆమోదించబడిన ఎగుమతి నియంత్రణ ఆర్డర్ , 1954, దాని నిబంధన 5(2) ఈ పదాలలో:- "ఇది లైసెన్స్ యొక్క షరతుగా పరిగణించ బడుతుంది..... లైసెన్స్ మంజూరు చేయబడిన

ఎగుమతి కోసం వస్తువులు ఎగుమతి సమయంలో లైసెన్సుదారు యొక్క ఆస్తి ". ఈ షరతుకు అనుగుణంగా ఒప్పందంలోని పక్షాలు ఉద్దేశించబడినట్లు భావించడం మరియు వస్తువులు లైసెన్సుదారు యొక్క ఆస్తి అని వారి మధ్య అంగీకరించడం సహేతుకంగా ఉంటుందని అనుభవంతులైన సొలిసిటర్ జనరల్ గట్టిగా వాదించారు. కొనుగోలుదారు , ఎగుమతి సమయంలో ఎగుమతి సమయం కస్టమ్స్ సరిహద్దును దాటిన సమయంగా వ్యాఖ్యానించబడాలని మరియు కొనుగోలుదారు మరియు అమ్మకందారులు ఆ సమయంలో వస్తువులు కొనుగోలుదారు యొక్క ఆస్తిగా ఉండాలని భావించిన దాని ఆధారంగా మనం ముందుకు సాగాలని వాదించబడింది. వారు ఈ సరిహద్దును దాటారు. అయితే ఈ నిబంధనలో "ఎగుమతి సమయం" అంటే సమయం అని భావించడానికి ఎటువంటి సమర్థన లేదు. వస్తువులు కస్టమ్స్ సరిహద్దును దాటినప్పుడు. ఎగుమతి, దిగుమతి మరియు ఎగుమతి (నియంత్రణ) చట్టం, 1947లో "భారతదేశం నుండి సముద్రం, భూమి లేదా వాయుమార్గం ద్వారా బయటకు తీయడం"గా నిర్వచించబడింది. ఎగుమతుల (నియంత్రణ) ఆర్డర్, 1954లో, ఈ పదానికి చట్టంలో ఉన్న అదే అర్థాన్ని తప్పనిసరిగా తీసుకోవాలి. ఆ నిర్వచనం ప్రకారం, ఎగుమతి సమయం అనేది భారతదేశం యొక్క ప్రాదేశిక పరిమితుల నుండి వస్తువులు బయటకు వెళ్ళే సమయం. ఈ ప్రాదేశిక పరిమితుల్లో భారతదేశం యొక్క ప్రాదేశిక జలాలు కూడా ఉంటాయి. పర్యవసానంగా ఎగుమతి సమయం అనేది వస్తువులతో కూడిన ఓడ ప్రాదేశిక పరిమితులను దాటి వెళ్ళినప్పుడు ఏది ఏమైనప్పటికీ, సరుకులను మోసే ఓడ నౌకాశ్రయం నుండి బయలుదేరే ముందు వస్తువుల ఎగుమతి ప్రారంభమైనట్లు పరిగణించబడదు. పార్టీల ఉద్దేశం , ఎగుమతుల (నియంత్రణ) ఆర్డర్లోని నిబంధన 5(2) యొక్క అవసరాలకు అనుగుణంగా ఎగుమతి సమయంలో వస్తువులు లైసెన్సుదారుని ఆస్తిగా ఉండాలి కాబట్టి ఓడ యొక్క ప్రాదేశిక జలాలను దాటి వెళ్ళే ముందు వస్తువులలోని ఆస్తి తక్షణమే వెళ్ళిపోతుంది. దేశం, లేదా ఓడ రేవు నుండి బయలుదేరినప్పుడు. ఏ వీక్షణను తీసుకున్నా ఎల్ యొక్క అవసరాలకు అనుగుణంగా ఉండాలనే ఉద్దేశ్యం ఏమీ లేదు. ఎగుమతుల (నియంత్రణ) ఆర్డర్లోని 5(2) వస్తువులు కస్టమ్స్ సరిహద్దును దాటిన సమయంలో ఆస్తి కొనుగోలుదారుకు చేరాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఉంటుంది. యునైటెడ్ మోటార్స్ కేసు ((1953) 4 TC 133)లో మరియు ఇతర కేసులలో వస్తువులు కస్టమ్స్ అడ్డంకిని దాటినప్పుడే ఎగుమతి ప్రక్రియ ప్రారంభమవుతుందని ఈ న్యాయస్థానం పేర్కొన్నది నిజం. ఎగుమతి (నియంత్రణ) ఆర్డర్ యొక్క అర్థంలో ఎగుమతి ప్రారంభమైనప్పుడు కాకుండా , ఆర్టికల్ యొక్క ప్రయోజనం కోసం ఎగుమతి కోర్సు ప్రారంభించినప్పుడు ఈ కేసులలో న్యాయస్థానం పరిగణించ వలసి ఉంటుంది. రాజ్యాంగంలోని 286 (1) (బి) ఇక్కడ వివరంగా చెప్పనవసరం లేని కారణాల దృష్ట్యా, వస్తువులు కస్టమ్స్ అడ్డంకిని దాటిన సమయంలోనే ఎగుమతి ప్రక్రియను ప్రారంభించాలని నిర్ణయించారు. ఎగుమతి కోర్సు యొక్క ప్రారంభానికి సంబంధించి ఈ నిర్ణయాలు ఎగుమతి సరిగ్గా ప్రారంభమయ్యే సమయాన్ని నిర్ణయించడంలో సహాయం చేయవు. దిగుమతి మరియు ఎగుమతి లో

ఎగుమతి ఎప్పుడు నిర్వచించబడిందో మేము ఇప్పటికే ఎత్తి చూపాము. (నియంత్రణ) చట్టం, 1947, "భూమి, సముద్రం లేదా వాయుమార్గం ద్వారా భారతదేశం నుండి బయటకు తీయడం" , ఎగుమతి నియంత్రణ ఉత్తర్వులో ఎగుమతి , కనీసం సరుకులను తీసుకువెళ్ళే ఓడ నౌకాశ్రయం నుండి బయలుదేరే వరకు ప్రారంభించబడదు. ఓడ ప్రాదేశిక జలాలను దాటి వెళ్లే వరకు అది ప్రారంభించదని చెప్పడం కొన్ని సందర్భాల్లో మరింత సరైనది కావచ్చు.

అందువల్ల ఎఫ్ఓబి ఒప్పందాలుల ఆస్తిపై అమ్మకాలు జరిగినప్పటికీ , షిప్ మెంట్ కు ముందు ఏదో ఒక సమయంలో కొనుగోలుదారుకు వస్తువులలో అమ్మకాలు జరుగుతాయని పార్టీలు ఒక ప్రత్యేక ఒప్పందానికి వచ్చాయని నిర్ధారించే పరిస్థితి లేదని మేము నిర్ధారణకు వచ్చాము. బాంబే ఉన్నత న్యాయస్థానంలో అప్పీల్ ను విచారించిన న్యాయమూర్తులు తమ నిర్ణయానికి సరైనదేనని మేము భావిస్తున్నాము, వస్తువులను ఓడలో తీసుకువచ్చి లోడ్ చేసే వరకు వస్తువులు అమ్మకందారుల ఆస్తిగా మిగిలిపోతాయి మరియు అమ్మకాలను . రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 286(1)(బి) కింద పన్ను నుండి మినహాయించారు.

సివిల్ అప్పీల్ నం. 46/1959 లో అప్పీలుదారుల వాదన ఏమిటంటే , విభాగం యొక్క నిబంధనల యొక్క సరైన వివరణపై బొంబాయి సేల్స్ టాక్స్ యాక్ట్ 10(బి) వారి నుండి ఎటువంటి కొనుగోలు పన్ను విధించబడదు. విభాగం 10(బి) షెడ్యూల్ బి యొక్క కాలమ్ I లో పేర్కొన్న వస్తువుల కొనుగోలు యొక్క టర్నోవర్ పై కొనుగోలు పన్ను విధించబడుతుంది, ఏదైనా ఉంటే, పేర్కొన్న షెడ్యూల్ లోని కాలమ్ 4 లో అటువంటి వస్తువులపై పేర్కొన్న రేట్లు , "ఎక్కడ అటువంటి వస్తువులకు సంబంధించి అటువంటి ధృవీకరణ పత్రాన్ని అందించిన డీలర్ కొనుగోలు చేసిన తేదీ నుండి ఆరు నెలల వ్యవధిలో బొంబాయి రాష్ట్రం వెలుపలి చిరునామాకు వస్తువులను". విభాగం 8(బి) టర్నోవర్ నుండి మినహాయింపును అందిస్తుంది , ఆధరైజేషన్ కలిగి ఉన్న డీలర్ కు వస్తువుల అమ్మకం మరియు విక్రయించే డీలర్ కు నిర్ణీత ఫారమ్ లో ఒక సర్టిఫికేట్ ను అందజేస్తుంది. అతని ద్వారా లేదా అతను బాంబే రాష్ట్రం వెలుపలి చిరునామాకు వస్తువులను విక్రయించే నమోదిత డీలర్ల ద్వారా పంపబడింది. అటువంటి సర్టిఫికేట్ మెస్సెర్స్ దౌలత్రం రామేశ్వర్ లాల్ ద్వారా అందించబడిందని అంగీకరించాలి. వారు ఇతరులకు విక్రయించిన ఆముదంపై మరియు వారికి ఈ విక్రయాల విషయంలో వారి అమ్మకందారులకు తగ్గింపులను అనుమతించారు. మెస్సెర్స్ దౌలత్రం రామేశ్వర్ లాల్ ఎవరికి వ్యక్తులు అనేది సమానంగా వివాదరహితం. విక్రయించిన వస్తువులను మెస్సెర్స్ దౌలత్రం రామేశ్వర్ లాల్ కొనుగోలు చేసిన తేదీ నుండి ఆరు నెలల వ్యవధిలో బొంబాయి రాష్ట్రం వెలుపలి చిరునామాకు పంపారు. అయితే ఈ వ్యక్తులు నమోదిత డీలర్లు కాదు. సేల్స్ టాక్స్ ఆఫీసర్ మరియు బాంబే ఉన్నత న్యాయస్థానం కూడా "అతను ఎవరికి వస్తువులను విక్రయించాడో" అని పేర్కొంది , విభాగం 10(బి) అంటే "అతను వస్తువులను విక్రయించిన నమోదిత డీలర్".

అప్పీలుదారు-డీలర్ల తరపున మా ముందు "ఒక వ్యక్తి" అనే పదం రిజిస్టర్ డీలర్ మరియు నమోదుకాని డీలర్లను చేర్చేంత విస్తృతంగా ఉందని వాదించబడింది. "ఒక రిజిస్టర్ డీలర్" అనే పదాలకు బదులుగా "ఒక వ్యక్తి" అనే పదాన్ని ఉపయోగించడం ఉద్దేశపూర్వకంగా ఉందని మరియు విభాగం 8(బి) ప్రకారం అటువంటి ధృవీకరణ పత్రం ఇచ్చిన వ్యక్తిపై కొనుగోలు పన్ను విధించాలనేది శాసనసభ ఉద్దేశ్యమని కోరారు. ఎవరైనా నిర్దేశించిన వ్యవధిలోగా వస్తువులను బొంబాయి రాష్ట్రం వెలుపల పంపకపోతే మాత్రమే , విభాగం. 8(b) లోని "ఒక వ్యక్తి"ని రిజిస్టర్ డీలర్ని లేదా మరెవరినైనా చేర్చడానికి అర్థం చేసుకోవాలని వాదించబడింది. మేము ఏకీభవించ లేక పోతున్నాము. విభాగాలు 8 మరియు 10 యొక్క నిశిత పరిశీలన , బొంబాయి రాష్ట్రం వెలుపల పంపబడుతున్న వస్తువుల ఉద్దేశానికి సంబంధించిన డిక్లరేషన్లను పంపడం ద్వారా "నమోదిత డీలర్" "ఎవరైతే అతను వస్తువులను బొంబాయి రాష్ట్రం వెలుపల , ధృవీకరణ డీలర్ వస్తువులను విక్రయించిన వ్యక్తి అయితే రిజిస్టర్ డీలర్ కాని వారు సర్టిఫికేట్ కట్టుబడి ఉండరు. అది కొనుగోలు చేసిన వస్తువులు అతను లేదా బొంబాయి రాష్ట్రం వెలుపల విక్రయించే నమోదిత డీలర్ ద్వారా పంపబడినందుకు ఉద్దేశించినవి అని ధృవీకరణ పత్రం ప్రకటించాలని శాసనమండలి పట్టుబట్టినప్పటికీ , శాసనసభ సంతృప్తి చెందుతుందని భావించడం అసమంజస మైనది. తగినంతగా నమోదిత డీలర్ కాని వ్యక్తి ద్వారా బొంబాయి రాష్ట్రం వెలుపల వాస్తవ పంపకాన్ని అంగీకరించండి. సర్టిఫికేట్ ఒక ఉద్దేశాన్ని మాత్రమే ప్రకటించాలని, చివరకు రిజిస్టర్ డీలర్ కాని వ్యక్తి ద్వారా అసలు డెస్పాచ్ జరిగితే , డిక్లరేషన్ అమలు కాలేదని ఖచ్చితంగా చెప్పలేమని శ్రీ సన్యాల్ వాదించారు. సర్టిఫికేట్లో ఉద్దేశం యొక్క ప్రకటన చేసిన సమయంలో కొనుగోలు చేసే డీలర్కు పేర్కొన్న ఉద్దేశ్యం ఉంది మరియు చివరికి అతను బాంబే రాష్ట్రం వెలుపల వస్తువులను పంపడం కోసం రిజిస్టర్ డీలర్ కాని వ్యక్తికి విక్రయిస్తాడు , కొనుగోలు డీలర్ తప్పుడు ప్రకటన చేసినందుకు బాధ్యులు కాకపోవచ్చు". అతను తన ఉద్దేశాన్ని తప్పుడు ప్రకటన చేయనప్పటికీ , ప్రకటించిన ఉద్దేశం నెరవేరలేదనేది వాస్తవం. శాసనసభ యొక్క పథకం స్పష్టంగా ఉంది. ప్రకటించబడిన ఉద్దేశ్యం అమలు చేయనటువంటి కొనుగోలు పన్ను విధించబడాలి, అలా కాకుండా ఉంచడం ఉద్దేశ్య ప్రకటనను పనికిరానిదిగా చేస్తుంది.

కాబట్టి దిగువ న్యాయస్థానంలు "ఒక వ్యక్తి" అనే పదాలను బాంబే అమ్మకపు పన్ను చట్టం యొక్క విభాగంలోని 10(బి) సరిగ్గా అర్థం చేసుకున్నాయని మా ముగింపు. "నమోదిత డీలర్"గా మరియు కొనుగోలు చేసే డీలర్లు విభాగం 10(బి) కింద పన్ను కొనుగోలు చేయడానికి సరిగ్గా అంచనా వేయబడ్డారు.

ఫలితంగా, రెండు అప్పీల్లు ఖర్చుతో కొట్టివేయబడతాయి.

అప్పీళ్లు కొట్టివేయబడ్డాయి.

